

Sygn. akt II KK 85/21

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **A.D.**,
skazanego za czyn z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 1 i 3 k.k.s.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 18 listopada 2021 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt IX Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 7 października 2019 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć skazanego A.D. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 7 października 2019 r., sygn. akt II K (...), A.D. został uznany za winnego czynu z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 1 i 3 k.k.s., za który wymierzono mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł (pkt II). W odniesieniu do A.D. wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (pkt VIII).

Powyższy wyrok został w części dotyczącej A.D. w całości zaskarżony apelacją jego obrońcy. W apelacji podniesiono szereg zarzutów: obrazy prawa materialnego, obrazy prawa procesowego mającej wpływ na treść orzeczenia, błędu w ustaleniach faktycznych, mającego wpływ na treść orzeczenia, które

sprowadzały się do kwestionowania popełnienia przez A.D. przestępstwa skarbowego, a także zarzut rażącej niewspółmierności kary.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt IX Ka (...), utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (pkt I) i orzekł o kosztach procesu (pkt II).

Kasację od powyższego prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kończącego postępowanie wniosła obrońca skazanego. W kasacji zarzuciła:

„1. rażące naruszenie przepisów postępowania, które powinno być brane przez Sąd pod uwagę z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. polegające na utrzymaniu w mocy Wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 07 października 2019 r., sygnatura akt II K (...) mimo, iż w niniejszej sprawie występowała negatywna przesłanka procesowa albowiem akt oskarżenia został wniesiony przez Naczelnika Urzędu Celnego w P. (obecnie (...) Urząd Celno-Skarbowy), akt oskarżenia nie został zatwierdzony przez Prokuratora i nie został skierowany do Sądu przez Prokuratora, mimo, że sprawa została rozpoznana w postępowaniu zwyczajnym (a nie w postępowaniu uproszczonym) oraz mimo, że Postanowieniem z dnia 23 marca 2015 r. sygnatura akt Ko (...) Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. przedłużył okres trwania dochodzenia i z mocy prawa postępowanie przygotowawcze zostało objęte nadzorem prokuratorskim, co powoduje, że postępowanie zostało przeprowadzone mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co jednocześnie stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.,

2. rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez naruszenie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nierzetelnym rozważeniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu apelacji obrońcy skazanego przedstawionego w punkcie 9 apelacji obrońcy dotyczącego wymierzenia skazanemu rażąco surowej kary grzywny w wysokości 100 stawek dziennych określając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł w sytuacji kiedy dana kara jest rażąca wygórowana niewspółmierna do wagi czynu, stopnia zawinienia, co doprowadziło do niezasadnego utrzymania w mocy wyroku”.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca wniosła o „uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego i umorzenie postępowania”, względnie o „uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

W pisemnym stanowisku obrońcy skazanego, dotyczącym odpowiedzi prokuratora na kasację, obrońca podtrzymała wniesioną kasację w całości, w tym jej zarzuty i wnioski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Z uwagi na fakt, że w niniejszej sprawie wobec A.D. została prawomocnie orzeczona kara grzywny, podstawy kasacyjne były zawężone do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k.). Tym samym kontrola kasacyjna ograniczała się wyłącznie do ww. uchybień. Analiza kasacji obrońcy A.D. oraz akt sprawy prowadzi do dwóch wniosków. Po pierwsze, zarzut z punktu 2 kasacji, jako zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego niestanowiącego bezwzględnej przyczyny odwoławczej, jest w realiach tej sprawy niedopuszczalny. Po drugie, Sąd Najwyższy nie stwierdził w niniejszej sprawie uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 k.p.k., w tym także dotyczącego braku skargi uprawnionego oskarżyciela, o czym mowa w zarzucie z punktu 1 kasacji.

Dla prawidłowego ustalenia, że do uchybienia z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. nie doszło, konieczne jest określenie stanu prawnego, na podstawie którego należy oceniać prawidłowość procedury wniesienia aktu oskarżenia. Jedynie tytułem przypomnienia należy wskazać, że od dnia 1 lipca 2015 r. art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s., regulujący kwestię wnoszenia przez finansowy organ postępowania przygotowawczego aktu oskarżenia w sprawie o przestępstwo skarbowe, został znowelizowany. Do dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie, w której prowadzono dochodzenie, podlegającej rozpoznaniu w trybie uproszczonym,

finansowy organ postępowania przygotowawczego mógł skutecznie wnieść akt oskarżenia do sądu (art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s. w poprzednim brzmieniu). Obowiązek wniesienia aktu oskarżenia przez prokuratora, m.in. jeżeli w sprawie prowadzono dochodzenie objęte nadzorem prokuratorskim, został przewidziany w art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. Jednocześnie zgodnie z art. 28 ustawy nowelizującej (ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2013, poz. 1247, ze zm.) czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie tej ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Odnosząc się do realiów tej sprawy, trzeba przypomnieć tok jej czynności. W dniu 9 września 2013 r. Urząd Celny w P. wszczął dochodzenie (k. 271). Następnie postanowieniami prokuratora przedłużano czas trwania dochodzenia: w dniu 24 lipca 2014 r. (k. 441), w dniu 22 października 2014 r. (k. 552); w dniu 8 stycznia 2015 r. (k. 684) i w dniu 23 marca 2015 (k. 719). Ostatecznie, w dniu 27 maja 2015 r. Urząd Celny w P. wniósł akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w P. przeciwko A.D. (k. 759). Akt oskarżenia zawierał wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym (k. 760) i tak został zarejestrowany (k. 757).

Mając na względzie, że akt oskarżenia przeciwko A.D. został wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r., a także treść art. 28 ustawy nowelizującej, procedurę wniesienia aktu oskarżenia należy oceniać na podstawie przepisów obowiązujących przed nowelizacją. Przepisy art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s. w poprzednim brzmieniu umożliwiały wniesienie aktu oskarżenia przez finansowy organ postępowania przygotowawczego, jeżeli w sprawie prowadzono dochodzenie, a sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.

Nadzór prokuratorski nad dochodzeniem, jako przesłanka konieczności wniesienia aktu oskarżenia przez prokuratora, na którą powołuje się autorka kasacji, wskazując na przedłużanie dochodzenia właśnie przez prokuratora, została wprowadzona do art. 155 § 1 k.k.s. dopiero od dnia 1 lipca 2015 r. Tym samym, oceniając procedurę wniesienia aktu oskarżenia w tej sprawie na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 r. przedłużenie dochodzenia przez prokuratora, oznaczające objęcie przez niego postępowania nadzorem, nie

oznaczało konieczności zatwierdzenia i wniesienia przez niego aktu oskarżenia. Taki obowiązek istnieje dopiero od dnia 1 lipca 2015 r. w sprawach, w których stosuje się art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s. w nowym brzmieniu.

Błędne jest powoływanie się przez autorkę kasacji na tezę i argumentację przedstawioną w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2016 r., I KZP 13/15, (OSNKW 2016, z. 3, poz. 17). Zawarte tam stanowisko, dotyczące przede wszystkim nadzoru prokuratora nad dochodzeniem, wpływałoby istotnie na kwestię skuteczności wniesienia aktu oskarżenia, gdyby dotyczyło procedury opartej na przepisach obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r. Nie ma jednak znaczenia dla poprzedniego stanu prawnego, na mocy którego należy oceniać prawidłowość wniesienia aktu oskarżenia w tej sprawie, gdyż – jak już wskazano powyżej – kwestia objęcia nadzorem nie miała wpływu na tę procedurę. Tym samym o ile autorka kasacji prawidłowo interpretuje podstawowe konsekwencje przedmiotowej uchwały (fakt przedłużenia dochodzenia przez prokuratora jest równoznaczny z objęciem przez niego nadzorem tego dochodzenia), to błędnie odnosi je do sprawy A.D..

Podsumowując, w związku z wniesieniem aktu oskarżenia w sprawie niniejszej przed dniem 1 lipca 2015 r., finansowy organ postępowania przygotowawczego – Urząd Celny w P. w ramach kompetencji określonych w art. 155 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., posiadał uprawnienia do samodzielnego wnoszenia i popierania aktu oskarżenia, bez konieczności jego zatwierdzenia przez prokuratora, nawet przy uwzględnieniu faktu, że nadzorował on prowadzone przez ten organ dochodzenie o przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s. Uznaniu procedury wniesienia aktu oskarżenia za prawidłową nie stoi na przeszkodzie ostateczne rozpoznanie sprawy przez sąd w postępowaniu zwyczajnym. Trzeba podkreślić, że akt oskarżenia zawierał wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym (a więc nie w postępowaniu zwyczajnym), w taki sposób został zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w P., a ponadto postępowanie przygotowawcze było prowadzone w poprawnej formie (tzn. nie doszło w sprawie do prowadzenia dochodzenia pomimo istnienia przesłanek do obligatoryjnego prowadzenia śledztwa), toteż w chwili wnoszenia aktu oskarżenia nie istniały przeszkody do rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym (por. odmienną sytuację

w sprawie V KK 180/17; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2018 r.).

Na marginesie trzeba też zauważyć, że problem dotyczący procedury wnoszenia aktu oskarżenia przez finansowy organ postępowania przygotowawczego w kontekście nowelizacji art. 155 §§ 1 i 2 k.k.s. i w konsekwencji zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., był już wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., IV KK 325/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2017 r., V KK 141/17; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., IV KK 282/16; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2017 r., III KK 83/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2017 r., IV KK 396/16; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II KK 450/17; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2018 r., II KK 389/18). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni aprobuje stanowiska zawarte we wskazanych judykatach, tworzących spójną linię orzecniczą, w którą wpisuje się także niniejsze postanowienie.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w dyspozytywnej części niniejszego postanowienia.